

СПАЙДЪР РОБИНСЪН ПЪТЕШЕСТВЕНИКЪТ ВЪВ ВРЕМЕТО

Превод от английски: Светлана Комогорова, 2000

chitanka.info

Разбира се, трябваше да го очакваме. Предполагам, че хората от Кръчмата на Калахан четат вестници също като другите хора, а три дни по-рано бяха нападнали една дискотека на Йерихонската бариера. Но знам ли как, когато то ни сполетя, никой от нас не бе подготвен.

Е, откъде да ти знаем? Не че Кръчмата на Калахан е толкова изолирана от света, че изобщо да не очакваш да те сполети нещо подобно. Бог знае, че повечето световни несгоди, и стари, и нови, рано или късно влизат през вратата на Калахан — но обикновено стискат в юмрука си еднодоларова банкнота, а не револвер четирийсет и пет калибър. Освен това той беше един такъв фъстък...

И за капак на всичко беше Лафторник.

Лафторник е ежеседмична атракция при Калахан — ако това е точната дума в случая. За хора, попаднали за първи път в кръчмата във вторник вечерта, е известно, че са побягвали с писъци в нощта, зарязвайки след себе си пълни халби бира в устрема си да се намерят нейде другаде час по-скоро. Нали разбирате, значи идва неделя, и после понеделник, и после Лафторник. А в този ден момчетата започват да се събират към седем и половина и след известно време хората престават да се подпичкват с бирите, почват да редят халбите, а Еди Бързака става от очуканото си пиано и се захваща да събира масите. Всеки почва да подхвърля небрежно шегички за класиране — на Лафторник е важно да се класираш. Тук-там може да се чуе как новаците се загряват по двойки и до ушите ти стигат първите пъшкания.

— Ей, Фогърти, чувам, че Стейси Кич бил се сгодявал за едно и също момиче три пъти. Но когато големият ден най-после идвал, тя все решавала, че не може да го понася.

— Разправяй ми.

— Хлъц. И после покойният Хари Труман, самият той, я посъветвал. Рекъл й: „Мойто момиче, като не можеш да траеш Кича, стига си се кичила!“

Нови три-четири чаши трясват камината.

Разбира се, истинската редовна клиентела, старите кучета, просто си седят, пият си бирата и си пазят остроумието. Те добавят много малко към купчината счупени стъкла, която расне в камината — макар че като рече някой от тях да вдигне тост, ги кърдят едни цветисти...

Някъде към единайсет Док Уебстър влиза с патешка походка, след като си е направил обиколките, и кръчмата притихва. Док се оставя да му свалят връхната дреха и чантата, грабва от Калахан халба, пълна с бира „Питър Доусън“ и заема мястото си начело на събраните маси като лайнер, навлизащ в пристанище. После сплита пръсти връз търбуха си и се обръща към групата:

— Каква е темата?

В този момент съдбата на вечерта увисва на косъм. Темата може да излезе добра, а може и да не излезе — и единственият начин да ви го обясня е чрез пример:

— Бързак — обръща се Калахан към Еди, — к’во шъ ка’йш да ни изсвириш нещо вдъхновяващо?

— Това би задало тон на проблема — казва Док Уебстър и ето сигнал за битката.

— Пак старата песен — идва бързият контраудар на Щайниц Ситния, а отдясно на него Макгонигъл Разреденото изсумтява.

— Не съм си изпял песента още! — жалва се той и Томи Янсен го съветва да си почине. А докато Калахан каже: „Това тук да не ви е мюзикхол, това е кръчма“, вече е отишло, та се не видяло. След като веднъж посочат темата, тя започва да се върти по часовниковата стрелка от Док Уебстър нататък, и дойде ли редът, не можеш да изръсиш някоя простотия, изгаряш. Към един часа сутринта обикновено се е стигнало до люта надпревара между истинските професионалисти и всички те остро съзнават, че на всеки, който все още е в класацията, на затваряне му се опрощава сметката за вечерта. Да се пие яко на Лафторник се е превърнало във въпрос на чест — да се покажеш колко си уверен в себе си. Когато за пръв път го забелязах и попитах Калахан на кого му е хрумнала първо идеята за Лафторника, той ми рече, че не си спомнял. Хитрец е тоя Калахан.

Конкретно тази нощ бе погълнала ужасно много алкохол и направо адски много духовна крепкост. Темата беше една от ония природно богати теми, които могат да се доят с часове: „Електрически ток“.

Белята се почна към един и петнайсет.

Вечерта се бе получила опустошителна и на този етап надпреварата се бе свела до Док, Ноа Гонсалес и мен. Аз съвсем определено се чувствах в стихията си.

— Имам чувството, че много въртим и сучем жицата — отбеляза Док и прати няколко унции скоч отвъд ангелската си усмивка.

— Направо ни галванизира бе, Док — мръднахме вече! — веднага се обади Ноа.

— Гръмна ни бушоните! — съгласих се въодушевено аз.

Док се нацупи — не кой знае какъв подвиг, като се има предвид с какъв материал му се налагаше да работи, и ме изгледа на кръв.

— Защо смъкваш напрежението на това състезание с този жаргон? Не си прав, да знаеш, като си толкоз променлив в стила! — издекламира той.

— О, знам ли — намеси се Док, — но на мене си ми прозвуча, такова, съвсем точно... Не го е рекъл току-така! Има си заряд в тия думички.

— Виждаш ли, Док? — рекох аз отчаяно. Започвах вече да усещам напрежението. — Ние с Ноа дадохме на късо!

Но Док Уебстър не гледаше мен. Дори към мен не гледаше. Бе втренчил неподвижен поглед над дясното рамо на Ноа.

— С голямо съжаление ви информирам — рече той най-накрая, — че онова, което държи господинът на бара, не е гръмоотвод.

Около трийсет глави мигом се извърнаха нататък. Ама то какво ли друго да очакваш, на бара бе застанал някакъв тип с револвер четирийсет и пети калибър в ръка, а Калахан се бе втренчил спокойно в онзи му край, дето нанася телесни повреди. В огромния си мазолест юмрук му протягаше солница.

— Това за какво ти е? — тросна се онзи с патлака.

— Може да искаш да си посолиш това чудо, синко. Щото след малко ще го гризнеш.

Сега тук един посредствен бандюга би реагирал на подобна реплика, като поразмаха малко патлака и дори уцели някоя и друга бутилка зад бара. Нашичкият просто започна да изглежда още по-разстроен.

То като стана дума, той хич и не приличаше на бандюга. Аз бих го сбъркал със застрахователен агент, на който не му върви. Беше дребен, слабичък и оплешивял, а очилата му със златни рамки стискаха с ожесточение носа му. Чертите му бяха напълно безлични —

карикатура на отчаянието от Уолтър Мити, та не можах да се удържа да не ми мине през ума, че някои от най-забележителните ни убийци са изглеждали като типажи на Уолтър Мити.

После видях как на пианото Еди Бързака приплъзва ръка към ботуша си за малкия револвер, който си носи там за спешни случаи и се помъчих да си спомня дали съм си изплатил вноските за застраховката. Мършавият бандит срещна погледа на Калахан, стиснал твърдо като скала гаубицата. Калахан се усмихна.

— Искаш ли и едно питие, че да преглъщаш по-лесно? — попита той.

На онзи с патлака изведнъж цялата решителност му се изпари. Той спусна дулото и се огледа като в мъгла. Калахан му посочи камината и типът благодарно кимна. Револверът описа мързелива дъга и се приземи върху купчината стъкло със звук, който наподобяваше дрънчащи в джоб монети.

Можеше и да си помислите, че револверът е строшил прозореца и отвън е нахлула буря, но това „ууух“ всъщност бе просто шумът от едновременната въздишка на близо две дузини народ. Ръката на Еди Бързака се приплъзна обратно нагоре по крака му, а Калахан рече тихо:

— Забрави наздравицата, приятел.

Очаквах, че това ще обърка човека, но той като че поназнайваше *нещичко* за Кръчмата на Калахан, защото в края на краищата просто кимна и вдигна наздравица.

— За прогреса!

Виждах как хората нагоре и надолу по целия бар гадаят, но никой не си отвори чекмеджето. Изчакахме да видим дали на пича му се иска да ни разкаже какви точно са му оплакванията от прогреса, а когато вие разберете защо, значи вече доста сте напреднали с проумяването на това що за място е Кръчмата на Калахан. Убеден съм, че навсякъде другаде хората биха решили, че някой си, дете току-що е размахвал оръжие наляво-надясно, им дължи обяснение, ако не и няколко зъба. Ние просто си стояхме, гледахме си нехайно и се надявахме човечецът да си го каже.

И той си го каза.

— Искам да кажа, прогресът е нещо, което няма ни жал, ни цел. Просто си върви и толкоз. Предъвква всичко, което някога си познавал, и изплюва неща, които не можеш да проумееш, а единствената

ценност, която, изглежда, признава, е да докара на неколцина души сума ти пари. Какво, по дяволите, всъщност е чувството за прогрес?

— Пази те да не прашасаш — заяви Джо Мейзър Хлъзгавия най-сериозно. Джо, както знаете, си има две жени и по него няма и грам прах — гаранция ви давам.

— Предполагам, че си прав — отвърна крадецът с вид на чиновник, — но в момента мъничко прах би ми дошъл доста добре. Бях затънал в него до кръста години наред и представа си нямах колко съм добре.

— Е, вземи това, та да го поразкараш — рече му Калахан и му протегна един джин с джин. Докато му го подаваше, иззад бара се показва и другата му ръка с рязан пистолет в нея. — Проклет да съм! — излъга Калахан, щом го забеляза за пръв път. — Забравих, че държа това. — Той отново го остави зад бара и оплешивяващият бандит преглътна.

— А сега, братко, дръпни си един стол, кажи ни как се казваш и дали проблемите ти са такива, за каквито никога не съм чувал, но първо ми кажи к'во пиеш.

— „И. У. Харпър“^[1].

— Радвам се да се запознаем, господин Харпуууууф! — възкликна Док Уебстър, а последната удължена сричка бе причинена от „лодките“ на Макгонигъл Разреденото, които се стовариха тежко върху пръстите на крака на Док. Бързо действа това Разреденото.

— Казвам се Хауптман — представи се човечецът и пое чашата. — Томас Хауптман. Аз съм... — той отпи продължителна глътка. — Искам да кажа, бях свещеник.

— А после Господ взе, че умря, и сега с какво, по дяволите, да се занимаваш, това ли е? — попита Разреденото с истинско съчувствие в гласа.

— Нещо такова — съгласи се Хауптман. — Той умря от малария в една малка воняща килия в едно малко вонящо градче в една малка воняща бананова република, наречена Пасала, а името му беше Мери — ледените кубчета изщракаха в зъбите му.

— Жена ти? — попита след малко Калахан.

— Да. Жена ми. Никой вече не умира от малария, знаете ли това? Искам да кажа, ликвидирали са я преди години още.

— Как така е станало? — попита внимателно Док и докато Калахан пълнеше наново всички чаши, пътешественикът във времето ни разказа историята си.

— Ние с Мери — заразказва той, — си имахме една специална игра, на която си играехме. О, всички двойки си играят на същото, предполагам, но ние си знаехме, че играем и никога не се лъжехме един друг.

Нали разбирате, както без съмнение мнозина от вас добре знаят, често е трудно за един мъж и една жена да се разберат (сдържана демонстрация на сърдечно съгласие сред публиката)... дори и за един свещеник и жена му. Почти всеки даден курс на действие би имал две страни: тя иска да прекара неделата в пътешествие из провинцията, а той иска да я прекара в гледане на футболисти, които продават ножчета за бръснене.

И как се разрешава тази дилема? Много често — с театро в десет картини. Тя трескаво се превъзнася по радостите на пътуването из провинцията и направо изпада в екстаз, докато описва сърцераздирателната красота на това да караш тази година по шосе 25А. Той на свой ред подбелва очи и кърши ръце, докато се опитва да предаде чрез напълно неадекватен речник от думи и жестове колко решително значение има тъкмо този мач и за историята на футбола, и за Великата схема на нещата.

Победителят в замяна на Оскар получава това, че става неговото/нейното.

Това е една доста разумна система, която се основава на теорията, че кулминацията на твоето представление е функция на това доколко важна е за тебе целта. Ако се усетиш, че те надиграват, осъзнаваш колко важно е за партньора ти това нещо и кандисваш.

И точно тук идва липсата на измама — ако не драпаш само за победа (освен ако, както става в редки случаи, тъкмо това не ти е задачката) и си признаеш, че са те надминали.

Тъкмо затова, когато Мери въввлече в спора и Бога — много нечестен и краен гамбит за една жена на свещеник — аз се предадох и се съгласих да прекарам отпуската си на гости при сестра й Корин.

Бях се отказал от енория в Сейвил, недалеч оттук. Честно казано, на нас, двамата с Мери, Лонг Айлънд съвсем ни беше дошъл до гуша. Дори не крояхме никакви планове: имахме намерение да изкараме един месец отпуска, първата ни от няколко години насам, и тогава да решаваме къде да се установим. На мен ми се щеше да прекарам този месец с приятели в Боулдър, Колорадо, а Мери искаше да гостува на сестра си в една малка и оплута от мухи бананова република на име Пасала. Корин беше медицинска сестра от Корпуса на мира и не се бяха виждали седем-осем години.

Както казах, когато жената на един свещеник почне да му разправя за мисионерско усърдие, точно тогава е моментът да капитулираш. Сбогувахме се с моя наследник, преподобния Дейвис, обещахме да му изпратим нов адрес, веднага щом се сдобием с такъв и потеглихме през зимата на 1963-а.

Разделихме пътуването между обсъждане на все по-неприятните неща, които ставаха на едно място, наречено Виетнам, и спорове за това дали най-накрая да се заселим на Западното крайбрежие или на Източното. Изпълнението и на двамата ни беше неуверено и неубедително и оставихме въпроса нерешен.

Когато видях Корин за първи път, бях ужасно поразен от това доколко двете сестри не си приличаха. Докато косата на Мери бе в наситенокестеняв, почти шоколадов цвят, тази на Корин съвсем определено беше яркочервена. Там, където чертите на Мери бяха заоблени, на Корин бяха квадратни, с изявени скули. Там, където Мери беше дребничка и мекичка, Корин беше висока и жилава. И двете бяха много, много красиви, но единствената им обща черта бе дълбоката вяра, която нямаше нищо общо с наследствеността и много добре пасваше както на пламенната целеустременост на Корин, така и на спокойната увереност на Мери.

Пасала се оказа идеален оперетен типаж централноамериканска държава под властта на един дребен тиранин на име Де Вилега. Болницата, където работеше Корин, се намираше на „Плаза дел Палацио“, точно срещу двореца, на който беше кръстен площадът. Де Вилега си беше построил огромен мавзолей — имитация на замък, от който да управлява, горе-долу по същото време, когато бе построена и болницата и кажи-речи със същите източници на финансиране. Нали

разбирате, Пасала изнася царевица, захарна тръстика, порядъчно количество махагон... и петрол.

Докато Корин ни водеше от пристанището покрай двореца, аз направих забележка за броя на тежковъоръжените *guardias*, на групички по пет, всяка групичка — със свой *comissario*, които бяха завардили всички входове към огромната каменна постройка, с пушки в бойна готовност. Коринни обясни, че в северните планини се мъти революция под водачеството на някакъв мъж на име Миранда, който с абсурдна неизбежност си беше лепнал прякора Ел Супремо. Ние двамата с Мери, щом чухме и това последно клише, се побъркахме от смях и настояхме да ни бъде показан някой, който си прави сиестата.

Без да се усмихне, Корин ни заведе зад болницата — там четири теглени от мулета каруци бяха пълни с фигури в цвят хаки, правещи си сиеста, която никога не свършва.

— Не можеш да се справиш с проблемите на Пасала само като смениш канала, Том — сериозно ми каза тя и ужасът ми бе заменен едновременно и от вълна на чувство за вина, и от мечтателна картина върху клепачите ми — Боулдър през пролетта, което, естествено, ме накара да се почувствам още по-виновен.

Вечеряхме в едно мизерно подобие на кафене, но храната беше поносима, а музиката — доста добра. Като се има предвид, че двете жени не се бяха виждали от години, не е за учудване, че разговорът течеше свободно. И все завръщаше към Ел Супремо.

— Чувала съм да казват, че каузата му била справедлива — рече ни Корин, докато си пиехме кафето, — и без съмнение не бих могла да го оспоря. Но болницата е пълна със страничните продукти на неговата кауза и на мен вече ми се повръща от революция. А откакто Де Вилега нареди да разстрелят брата на Миранда, стана дори още по-зле.

— Мили Боже! До това пък как се стигна? — възкликнах.

— Пабло Миранда беше собственик на това кафене и никога не е имал нищо общо с революцията. Всъщност сума ти войнствени типове си пиеха в една много по-долна дупка на другия край на града, вместо да притесняват Пабло с присъствието си. Но след като Ел Супремо гръмна арсенала, Де Вилега направо откачи. Цял отряд *guardias* нахлу през вратата и накълца Пабло на парчета.

Оттогава нещата се развиват все по-шеметно. Хората се боят да пътуват нощем, а главорезите на Де Вилега обикалят на две смени. Носят се слухове, че внасял камиони, оръдия и муниции от Щатите с цел експедиция за прочистване на планините, а американското посолство стиска уста и си трае.

— Що за управник е Де Вилега? — попита Мери.

— О, абсолютен крадец. Обира пеоните до шушка, изстискава ги докрай и съм убеден, че страната щеше да е много по-добре, ако изобщо не се беше раждал. Но и за Ел Супремо се носят противоречиви слухове: някои разправят, че и той си паднал малко нещо касапин. И естествено е комунист, макар че само Господ знае какво означава това в днешно време в Централна Америка.

Понечих да отговоря и тогава чухме трясък, който буквално ни разцепи тъпанчетата. Идеше отвън. Чашите затанцуваха по масите, започнаха да се пръскат и настана същински пандемониум. Тринамъже издрапаха до вратата да проверят какво е станало. Щом стигнаха прага, лавна картечница и издуха и тримата обратно в кафенето. Те се проснаха на пода, а Мери запищя.

— Том! — Корин надвика шумотевицата от изстрелите и врявата на паникьосаните хора. — *Трябва да се доберем до болницата!*

— Как ще излезем? — креснах в отговор, станах и вдигнах Мери от стола.

— Оттук.

Корин ни поведе бързо през бръцолевещата тълпа към един заден изход, пред който се бяха стълпили сума ти хора, твърде уплашени, че да проврат глави през вратата. Корин просто излезе навън в нощта. Погледнах Мери, тя също ме погледна ведро и двамата я последвахме.

Нямаше внезапни залпове. Революционерите всъщност не се интересуваха от никой вътре в кафето, те просто стреляха по всичко, дето мърда по площада.

Докато помагах на Мери да се промъква през тъмните улички подир Корин, се опитах да си спомня обратния път към болницата, но не можех да се сетя как бе разположен задният вход на кафенето по отношение на вратата, през която влязохме. Ала ми се струваше, че ще ни се наложи да прекосим площада.

Подвикнах на Корин и тя се спря. Щом се приближих до нея, отляво отекна оръжеен залп, който завърши със зададено гъргорене.

— Като имаме предвид онова, което ни каза за ненадминатия чар на Миранда — рекох ѝ аз толкова тихо, колкото ми позволяваше надигащият се в учестено темпо гръден кош, — не е ли по-добре да ви заведе в американското посолство, дами? То е построено като същински форт. Освен това се намираше от тази страна на площада.

— На болницата не ѝ достига персонал, Том — бе всичко, което Корин ми каза в отговор: нито лицето ѝ трепна, нито направи какъвто и да било жест. Знаех си, че никога не бих могъл да дам такова представление, ако ще и цял живот да се пъна. Щом тя се въртна на пети и продължи да върви, двамата с Мери си разменихме продължителен поглед.

— А тя е пълен аматьор — рекох аз и тъжно поклатих глава.

— Навремето двете заедно ходехме на летни курсове — рече Мери и последвахме заглъхващите стъпки на Корин.

Прекосяването на площада се оказа по-трудно от жонглиране с отровни стрели. Малцината, които стреляха по нас, бяха отчайващи мерачи. Когато стана нужно да се прекосява открито пространство, боят в по-голямата си част се бе съсредоточил около самия дворец. И двете страни, общо взето, бяха твърде ангажирани, че да хабят здрави куршуми за трима цивилни, тичащи в обратна посока. Но щом стигнахме болницата, погледнах през рамо и забелязах камионите, които прииждаха иззад ъгъла на сградата и влизаха в двореца. Мъкнеха подире си оръдие. Докато търчахме по белите коридори към спешното отделение, чух първите сведения, и после нищо...

Артилерията, осигурена от Държавния департамент на САЩ, гръмна точно три залпа. В този момент, както научихме по-късно, на балкона бе излязъл някакъв брадат, бе огледал труповете по площада и бе метнал нещо долу на отгъпаната морава. Било главата на Де Вилега. Ориентирайки се в политическия климат с похвална скорост, униформените канонири креснали нестройно „ура“ и революцията свършила.

Но не и за нас. Осакатените и ранените, които продължиха да ни носят цяла нощ, за първи път ме накараха наистина да проумея думите *кошмар наяве*, а щом не сте прекарвали два часа в събиране на случайни крайници и органи за изхвърляне, ще съм ви благодарен, ако

и вие не използвате тези думи. Доста наивно бях предположил, че най-лошото ще е минало, когато битката свърши, но краят ѝ се оказа просто сигнал за изнасилванията, оплячкосването и уреждането на стари, престари сметки — а това си беше много по-грозно. Опитах се да накарам Мери да поспи някой и друг час, и тя мен — също, и макар и да изиграхме театро на живота си, никой от нас не се призна за победен.

Беше към три следобед на другия ден, когато чух писъка. Оставих един от rurales на Де Вилега да си дозашие ръката сам и се втурнах в претърпаната зала към операционната, където Мери и Корин бяха прекарали последните тринайсет часа. Писъкът като че идваше оттам...

Оттам идваше... Щом се втурнах през вратата, видях първо Мери в безличната здрава хватка на най-едрия мъж, който бях виждал през живота си. После видях Корин да се бори с един революционер с широки рамене, който душеше униформен пациент на операционната маса. Кръстосаните през гърдите му патрондаши ту се надигаха, ту се спускаха. Докато душеше, като че искаше в това да има още нещо освен стискане с пръсти. Изобщо не забелязваше млатещите го юмруци на Корин.

Без съмнение тя бе по-силна от мен — аз не си губих времето да дърпам лудия за рамото. Грабнах най-близкия тежък предмет, доколкото се сещам, кана за вода, и го стоварих върху тила му с всичка сила. Той въздъхна и се свлече, а аз се обърнах към великана, който беше стиснал Мери.

— Не биваше да го правите, сеньор — заяви той с плътен, тих глас. — Човекът на леглото веднъж се държа неучтиво с жената на Педро. Крайно неучтиво.

— Веднага се измитай от тази стая! — кресна Корин с най-добрия си фелдфебелски тон, разтреперана от гняв.

Едрият тъжно поклати глава.

— Не се страхувам, сеньорита — прокълтя гласът му. Ръце като лопати се ключиха около бицепса на Мери, а тя дори не беше и гъкнала, откакто нахлух. — Сеньор — обърна се към мен великанът, — моля ви, пуснете тази кана, или ще съм принуден да проявя малка неучтивост към жена ви. — Зяпнах. — А, разбрахте ли? Знам кой сте вие и не бих искал да се държа неучтиво с жената на Божи човек.

Горилата на пода се размърда и бабанкото въздъхна.

— Боя се, че с вас всичко е свършено, падре. Педро е крайно неразумен, когато по негово мнение предизвикват честта му. Вие го ударихте в гръб.

Корин изръмжа и се нахвърли върху му, след нея и аз. Дори заедно не можахме да помръднем нито него, нито желязната му хватка, но му създавахме твърде много работа, че да успее да стори зло на Мери, а според мен дори и бихме могли да го надвием. Но изведнъж нещо голямо и тежко се стовари в левия ми бъбрек. Строполих се на пода, охкайки от болка. През мъглата видях Педро. Сплъстената му коса отстрани бе подгизнала от кръв — прескочи ме и посегна към Мери, и душицата ми угасна в гърдите.

После ушите ми писнаха от изстрел. Извъртях се на пода и видях в рамката на вратата висок мъж с набол мустак. В ръката си държеше пистолет, от чието дуло се виеше дим. Бе облечен в безформената униформа на планинците в цвят хаки, а в усмивката, с която ни огледа всички, имаше небрежна арогантност.

Зад мен се чу „туп“ — тялото се бе стоварило на пода. Полусляп от болка, аз се опитах да се претърколя отново и видях, че изстрелът е отнесъл черепа на Педро.

— Така е при военно положение — заяви с жлъчно веселие човекът на вратата. — Човек се пристрастява.

Най-накрая успях да се надигна и се подпрях на голяма бутилка с кислород.

— Кой сте вие? — едва-едва попитах.

Стройният, мустакат мъж ми се поклони ниско.

— Позволете да ви се представя, падре. Аз съм Ел Супремо е Илустрисимо сеньор Мануел Концепсион де Миранда, сегашният ръководител на тази република. Вие на свой ред сте преподобният Хауптман и трябва да предположа, че тази очарователна дама тук — пусни я, Диего! — е вашата съпруга Мери.

Отличният му английски говореше за необикновена степен на образование, а стойката му си беше заучена претенция за благородство. Започнах да вярвам, че ние тримата може и да оцелеем този следобед — за пръв път от часове (както ми се струваше).

— Как така всички ни знаете кои сме? — попитах. — Ние пристигнахме едва вчера и според мен надали сме разговаряли с

повече от шепа пасалци. И все пак онова чудовище там ни позна... а съм убеден, че него бих запомнил.

— Знам всичко за пристиганията и заминаванията на всички американски граждани в Пасала — рече той лукаво. — Вашата страна за мен бе източник на много неудобства, а аз съм перфекционист, както и моите заместници. Диего е единият от тях. Другият беше Педро. Не мога да търпя заместник, който си губи главата. — Той прибра оръжието в кобура си и влезе в стаята, а аз с помощта на Мери се вдигнах на крака. Притиснахме се един в друг. Тресеше я.

Ел Супремо се огледа и не успя да намери къде да седне. Той се приближи до операционната маса, бутна съвсем небрежно ранения, изпаднал в несвяст войник на коравия под, седна и заклати крака.

Корин му се нахвърли, но преди да е изминала и три крачки, великанът Диего я пресече и просто я вдигна от пода. Тя замаха с юмруци към лицето му, но той като че изобщо не забеляза. Корин се разрида от яд.

— Диего — ухили се Миранда, — тъй като, като че ли, не е възможно да си доволен, без да държиш жена в ръцете си, защо не отведеш младата дама в моите покои и не я задържиш там, докато дойда, а?

И двамата с Мери нададохме викове.

— Приятели мои — рече Миранда, като продължаваше да се хили, — това е просто проява на справедливост. Имах жена, Роса, и тя бе моето сърце и душа. Снощи я уби американски шрапнел. Заради вашата страна аз вече нямам жена. Струва ми се съвсем честно Америка да ми даде жена. Предпочитам неомъжена жена и според мен сестрата на съпругата на свещеник няма да ме разочарова. — Той се разсмя, весел смях, който смрази кръвта ми.

— Така е с военното положение — чух се да казвам. — То подбира.

— Обяснете! — лавна Ел Супремо.

— Според мен мъжът на пода бе застрелян заради опит за изнасилване — казах тихо.

— Падре — рече ми високият революционер и отново извади автомата, — при липсата на законна конституция на Пасала трябва сам да се справям по най-добрия начин. Случайно мога да действам

нелогично, както в случая, и осъждам вас и жена ви на десет години затвор за нарушаване на покоя.

Но *ето* какво ще научите за военното положение: то върши работа.

Следващите двайсет минути ми бяха последните двайсет свободни минути за десет години занаят и последните свободни минути от живота на Мери, но не съм запомнил и една от тях. Ел Супремо ни подкара с пушки през площада към двореца, прекара ни надолу по многобройни стълбища чак до най-долния от трите подземни етажа, където бяха тъмниците. Там лично ни заключи в каменна килия — три на пет метра — и си тръгна.

В тази килия прекарахме девет години, за които изобщо не ми се говори. След смъртта на Мери останах сам вътре още единайсет месеца и не ми се и мисли за това време. Ще кажа само, че през първите седмици благодарях на Господа, че е дал на Миранда онази искрица човечност, която го накара да ни сложи и двамата с Мери в една и съща килия... но скоро, когато започнах да прозирам колко тънки и ужасни са били истинските му намерения, започнах да го кълна с черна омраза. Десет години вътре в каменен куб, без отопление, без вентилация и с кофа за тоалетна могат да причинят много на един брак, и това, че двамата с Мери оцеляхме толкова дълго, се дължеше, уверявам ви, единствено на силата на нейния характер. И дори и тя не можа да ме възпре да не изгубя вярата си в Бога...

Свещеникът млъкна и се втренчи в чашата си, сякаш вътре разчиташе някаква странна и ужасна тайна, в която не можеше да повярва. Пълна неподвижност. В камината не танцуваха пламъци. Улових погледа на Док Уебстър — той като че изневиделица бе паднал тук кой знае откъде.

— Какво стана с Корин? — попита дрезгаво той.

Хауптман остави рязко чашата си и ни огледа с безразличие.

— Казаха ми, че умряла същата нощ — изрече той с небрежен тон — и се надявам да е вярно. Миранда беше... животно.

— Не можеше ли американското посолство да направи нещо и да ви измъкне оттам? — попита бързо Разреденото и забелязах как Калахан кимна одобрително.

— Американското посолство и понятие си нямаше за това, че сме затворени, а и без това не му пукаше. Ако изобщо някой знаеше за присъствието ни в Пасала, то сигурно е предположил, че са ни убили по време на въстанието и без съмнение е пуснал огромна въздишка, когато е разбрал, че няма на кого да праща съболезнования — сега думите му се сипеха като картечни куршуми.

Бяхме записани в протоколите на затвора като „Идалго, Томазо и Мария, подривни елементи“. Това беше съвсем достатъчно за Държавния департамент, ако изобщо направеха проверка. Ел Супремо си беше жива подигравка за Съединените щати и когато две години по-късно го убиха, марионетните президенти, които те инсталираха, бяха твърде заети с това да забавляват представителите на американските петролни компании, че да си правят труда да инспектират дворцовите зандани. Единственият човек, с когото се виждахме през тези девет години, беше вечно пияният надзирател, който ни носеше онази храна, предназначена за нас, която не изяждаше сам. И сега щях да съм там, ако не... когато Мери умря... те... — гласът му секна, той се овладя наново и продължи. — Някой забелязал да изнасят тялото ѝ за погребение и му станало любопитно как така Мария Идалго прилича на американка. Мина цяла година, докато ме освободят, поради, чакайте как беше, „политически усложнения от изключително деликатен характер в Близкия изток“, май така ми казаха... мили Боже, току-що разбрах какво са имали предвид! Навремето ми прозвуча налудничаво и оттогава не се бях замислял над това. — Той се засмя горчиво. — Е, какво ли знаете вие? Както и да е, през последните ми няколко месеца там ми даваха храна от Червения кръст и одеяло, така че всичко си беше екстра. Оказа се, че през четири килии от мен имало някакъв човек от Балтимор, от персонала на болницата — и него освободиха. Ако Мери не бе умряла, и двамата още да сме си там. — Свещеникът отново се разсмя, пресуши остатъка от джина с джин и смръщи лице. — Вечно тя ме измъкваше, като се вкарам в беля.

Пред него се появи нов джин. Той го пресуши шумно.

— Знаете ли — продължи с опасна писклива нотка в гласа, — през всички тези девет години от онази мръсна килийка към небето не престанаха да летят молитви. През първите три години се молихме някой да ликвидира Ел Супремо. През следващите три години приблизително Мери постоянно се молеше вярата ми в Бога да се

върне. После близо година аз се молех на знам ли на кого Мери да оживее. А след като маларията я отнесе, си прекарвах времето в молитви към всеки, който би ме чул, да ми се даде възможност да убия Ел Супремо със собствените си ръце.

Искам да кажа, не е ли това ирония? Всичките тия молитви — и поне една мъничко добро да бе направила. Ел Супремо през цялото време си е бил мъртъв, аз никога не си върнах вратата, а Мери... — Гласът му секна, а после той започна да се смее тихичко: смях, който ставаше все по-пронизителен и по-пронизителен и накрая чашата избухна в ръката му.

После той просто седеше и гледаше окървавената си ръка, докато най-сетне Док Уебстър се приближи и внимателно измъкна чашата от нея.

— Е, поне тая пущина беше дезинфекцирана — изсумтя той. — Никога не го прави тоя номер с празна чаша. — Някой домъкна опърпаната му лекарска чанта и той започна да превързва дланта.

А през това време всички в кръчмата бяха започнали да проявяват небивал интерес — кой към тавана, кой към пода. Някак си ни се струваше, че нищо умно не би могло да се каже, а постепенно ставаше все по-необходимо някой да каже *нещо*.

Каза го Калахан.

— Отче — прокълтя гласът му и той затъкна палец в колана си, — това е наистина много тъжна история. Мнозина са ми изплаквали мъките си и, да ти кажа, и по-лошо съм чувал. Но онова, което искам да ми обясниш, е по кой начин, ако ме разбираш, *по дяволите*, всичкото това те е докарало в кръчмата ми с оная ютия в ръка?

В гласа му имаше стомана. Свещеникът рязко вдигна очи и агонията по лицето му се смени с чувство за вина. „Браво, Калахан“ — помислих си аз.

Нали разбирате — аз знаех онова, което проповедникът не можеше да знае: че когато в гласа на Калахан има гняв, той просто разиграва театро, защото когато Калахан е подобаващо и истински ядосан, хич не си прави труда да приказва.

Известно време дребничкият свещеник се мъчи да налучка думите.

— Нали разбирате — каза той най-накрая, щом Док привърши с превръзката, — това бяха цели десет години. Десет години. Не... не

знам дали ме разбирате какво искам да ви кажа. Знам, че са изминали две години от смъртта на Мери, но не е само това. Нали ме разбирате, толкова дълго време тя бе единственото нещо, което познавах, а сега вече нищичко не знам.

Трябва да знаете, че през цялото това време не сме видели ни вестник, ни списание, ни телевизия, и радио даже не сме слушали. Нямахме абсолютно никаква връзка с външния свят. По-изолирани двама души не биха могли да бъдат.

— По дяволите — обади се Томи Янсен, — това ми звучи така, като че веднъж завинаги би ми избило бръмбарите от главата.

Аз се бях сетил за един разказ на Теодор Стърджън, озаглавен „А сега — новините“, и един вид се съгласих с Томи, което иде да покаже колко внимателно съм прочел разказа.

— Да ти избие бръмбарите от главата ли?! — избухна Хауптман.

— Виж сега, много добре разбираш какво иска да ти каже момчето — намеси се Разреденото. — Никой не твърди, че тези години не се били кошмарни за тебе, но, нали разбираш, на твоето място ние не бихме се сетили какво да пишем на майка си. Пропуснал си много смут и много кофти моменти и беди и може би поне в това отношение си бил по-добре от нас. Знам, че повечето от нас тук сигурно са си мечтали да могат да се махнат от всичко за дълго време — а ти си го направил. Че кое ѝ е лошото на изолацията?

— Нищо само по себе си — отвърна тихо Хауптман. — Ето какъв ми е проблемът: светът няма тебе да чака. Махаш се за малко по-дълго време, ама, братче, светът си продължава нататък и без тебе.

— Като че ли — обади се бавно Калахан — започвам да разбирам какво искаш да ни кажеш.

— Хич не си и започнал даже — тросна се Хауптман. — Не можеш. Много близо си до всичко. За десет години целият свят се обръща с краката нагоре, но и ти се обръщаш с краката нагоре заедно с него, тъй че на тебе ти се струва, че си е съвсем наред. Всичко става за дни, седмици, месеци и повечето хора умеят да се приспособяват със съответната скорост. Но аз нищичко не знам за този свят — не съм живял с него.

Нека ви дам на всички вас, добри хора, един урок по история.

Човекът стана, приближи се до бара и протегна ръка. Калахан сложи в нея чаша джин. Обърна се с лице към всички ни, отпи

продължителна глътка и педантично прочисти гърло.

— Ние с Мери заминахме за Пасала през февруари 1963 г. — рече той. — Тогава имах възможност да подкрепям собствените си спомени със справки от „Ню Йорк Таймс“ и някои от тях могат да ви се сторят интересни.

Например в деня на нашето заминаване от началото на ангажирането на САЩ с вьетнамската война бяха убити общо трийсет и трима американци. Не че някой го знаеше — чак няколко дни след като заминахме, изследователският екип на сенатор Мансфийлд публикува предупреждение, че Виетнам се превръща в „американска война, която не може да бъде оправдана от настоящите интереси на сигурността на САЩ в тази област“. Ами че то това забравено от Бога място ни струваше цели четири милиона долара годишно!

Разбира се, генерал О’Донъл отговори на другия ден, че всички тези бойни пилоти били „съветници“, изпратени да обучават вьетнамците, а не сами да участват във войната.

Много нещо се случи оттогава, нали?

Какво ще кажете и за друга една област, приятели мои? През ноември 1962 г. деканът Мънро от Харвардския университет предупреди студентите да не употребяват „стимуланта ЛСД, който потиска съзнанието“ и изгони професорите Алпърт и Лийри, задето пропагандирали употребата му. Доктор Лийри отговори, че истерията може само да попречи на научните изследвания и изтъкна липсата на всякакви доказателства, че наркотикът е вреден.

В Калифорния междуременно властите огласиха подобна предупредителна нота относно един новоразработен наркотик, който бе започнал да излиза по улиците. Наричаше се метедрин.

Новата американска църква все още безуспешно се бореше за правото да използва пейот в религиозните си обреди — практика, по-стара от основаването на Америка. Хари Анслинджър току-що се бе пенсионирил като глава на федералното бюро по наркотиците и се носеше мълвата, че щели да ограничат продажбата на самолетно лепило за ненавършилите осемнайсет години.

Случайно, докато Лийри и Алпърт (който напоследък нарича себе си Рам Дас) не бяха особено затруднени да запазят академичната си автономия, други нямаха такъв късмет. Професор Кох бе уволнен от Илинойския университет, задето дръзнал да предположи в публикация,

че предбрачните сексуални отношения в някои случаи трябвало да бъдат простени. Когато двамата с Мери се качихме на кораба, усилията на Асоциацията на американските университетски професори да го възстановят на работа не бяха дали никакъв плод. Месец след като тръгнахме, Върховният съд на Илинойс отказа да се намеси. Каквото и да са правили там Мастърс и Джонсън^[2], за това не се говореше. Сексуалната революция все още беше старателно и очевидно успешно пренебрегвана.

Трудно е да си спомните какво е било преди десет години, нали? Ами космическата надпревара? От последните новини, които чух, излиза, че водим пред руснаците с няколко кацания на Луната и няколко космически сонди — и повечето хора, с които разговарях по този повод, като че си мислеха, че открай време си е така. Америка от известно време насам доста си вири носа заради космическите дълбини. Случайно да знаете, че през февруари 1963 г. руската серия „Восток“ бе навъртяла сто и трийсет орбитални обиколки, всичко 192 часа в космоса, докато американците имаха общо дванайсет орбитални обиколки и двацет часа? А две години по-рано президентът Кенеди — помните ли го? — публично ни бе задължил да пратим човек на Луната през следващото десетилетие и повечето хора го бяха обявили за откачен. Осем години по-късно Армстронг първи се разходи по Луната — и целокупната нация се прозя. *О, хора, вие сте толкова преситени от всичко, мътните ви взели!*

Мога да продължавам с часове. Когато изчезнах, убийствата все още не бяха станали нещо толкова обичайно; Джей Еф Кей още не беше канонизиран, а Ар Еф Кей^[3] още защитаваше първия си казус в някой си там съд в качеството си на министър на правосъдието на Съединените щати. Синерамата беше в самото си начало, приветствана като вълната на бъдещето, а Нюйоркският панаир още не беше отворен. Два месеца след като тръгнахме, беше премиерата на „Клеопатра“ и акциите на „Туентиът сенчъри фокс“ паднаха с два долара...

Гласът на Хауптман секна и той се разсмя истерично. Калахан се пресегна през бара и стисна рамото му с ръка като пържола, но свещеникът поклати глава.

— Добре съм — успя да изрече той, задавен от смях. — Просто не съм ви казал най-големия майтап. Това едва не ме уби навремето, а

не дръзнах да прихна.

Нали разбирате, когато най-накрая ме освободиха, ме откараха право във Вашингтон, където някакви много намусени хора искаха да ми зададат известен брой въпроси и да ми помогнат да запомня какво официално се е случило. Но първо решиха да овъзмездят мъките ми, като ми предоставят най-голямата тръпка в моя живот. Заведоха ме при президента на Съединените щати, за да ми стисне сърдечно ръката, а на мен ми се струваше, че ще припадна — толкова ми беше мъчно да сдържам смеха си.

Не бях се сетил да питам кой е президентът, нали ме разбирате. Това не ми се струваше особено важно след всичко, през което бях минал, и не очаквах името да ми е познато. Но когато Ричард Никсън ми протегна ръка, ми се стори, че ще почина...

... Нали разбирате, три месеца преди да замина, Никсън бе загубил изборите за губернатор на Калифорния и уверяваше печата със сълзи на очи, че вече няма да видят Дик Никсън да ги върши такива...

Този път цялата кръчма избухна, а Док Уебстър едва не си загуби сливиците, докато се опитваше да дюдюка и преглъща едновременно. Еди Бързака се опита да подхване „Не обещавай, щом не можеш да изпълниш“, но такъв смях го беше налегнал, че не можеше да уцели клавишите. Камината бе подложена на масивна артилерийска канонада от чаши.

Което бе чудесно като катарзис. Но щом смехът утихна, осъзнахме, че този катарзис не бе достатъчен за Том Хауптман. Докато безстрастните му думи попиваха в умовете ни, на всички нас започна да ни просветва, че през последните десет години ние сме се приспособили ужасно много и по някакъв налудничав начин този сблъсък с човек, принуден да преглътне на една глътка цял един нов свят, като че наведе всички ни на мисълта колко несъвършено се бяхме приспособили всички ние.

— Знаете ли — заговори провлачено Разреденото сред внезапно настъпилото мълчание, — има смисъл в това, дето го разправя този дребният. Напоследък станаха сума ти работи.

— На мене ми хрумва — тихо рече Томи Янсен, — че преди десет години не бях и чувал думата „хероин“ — и преглътна едра глътка бира.

— Преди десет години — замисли се Док Уебстър — смятах, че сърдечните трансплантации са нещо от областта на научната фантастика.

— Преди десет години — въздъхна мечтателно Хлъзгавия Джо — бях ерген.

Аз си мислех, че преди десет години носех алаброс и слушах Джери Лий Луис и Фатс Домино.

— Исусе! — възкликнах, щом невъзможността на това гръмовно се стовари върху мен. — През 1963 г. никой не беше и чувал за „Бийтълс“! — Целият електрически звук, уважението към рока и проникването му във всички други форми на поп музиката се бяха случили, докато Хауптман беше гнил в килия и бе слушал как растат ноктите му. Как ли му звучеше днешната музика? В края на шейсетте Джим Макгуин от „Бърдс“ бе изтъкнал, че „Бийтълс“ били сигнал за промяна в самия музикален звук. Той бе сравнил музиката от преди „Бийтълс“ с басовия рев на самолетна перка, а постбийтълсовия рок — с металическия вой на реактивен двигател. Според онова, което чувам по радиото, явно вече сме стигнали до трансзвуковия писък на ракетния ауспук и на Хауптман всичкото това му се стоварваше наведнъж. От Пол Анка до Алис Купър — с един скок! Ами че само шивашките и бръснарските промени стигаха, за да слисат всеки ум.

Ние всички се бяхме втренчили в него и си мислехме, че сме разбрали. Но той ни огледа, поклати глава, а после си взе още едно.

— Не — рече ни той. — Пак не разбирате. Онова, което тъкмо започнахте да проумявате, е нещото, което, ако бях автор на научна фантастика, щях да нарека дилемата на пътешественика във времето: *шок от бъдещето*, според мен сега така му викат. Но проблемът е във втората дилема на пътешественика във времето: *шокът от трансплантацията*.

Разбирате ли, всички вие също сте пътешественици във времето и пътувате в него със скорост една секунда в секунда. През последните няколко минути вие всички рязко осъзнахте през колко много време сте минали през последните десет години и това ви накара да се замислите.

Но аз пропътувах десет години наведнъж и нямам вашите предимства. Колкото и да ви е чуждо точно това време, вие имате

корени, вплетени в тъканта му, имате си място в него, колкото и незначително да е то, и — най-важното — имате *цел*.

Не ме ли разбирате? Аз бях *свещеник*.

Аз носех отговорността за духовното развитие на други човешки същества. Бяха ме учили да им помагам да живеят морално, да правят правилния избор при вземане на трудни решения и да ги утешавам, когато имат нужда от утеха. А сега дори не мога да схвана *проблемите* им, да не говорим за новите оръдия, с които хората като мен са се екипирали през изминалите няколко години, за да си помагат. Ами че аз отидох при един колега свещеник да потърся съвет, и той ми предложи цигара с марихуана! Обадих се на един стар мой познат, католически свещеник — и слушалката вдигна жена му! Казах й, че съм сбъркал номера и затворих. Цялата тази афера „Уотъргейт“ не е никакво откровение за всеки, който е бил в Пасала през 1963 г.; много вода изтече, откакто съм престанал да вярвам, че „Чичо Сам“ е непорочна девица. Но навремето аз бях малцинство.

Господа, как бих могъл да работя като свещеник, когато не мога изобщо да проумея и *един дори* от моралните проблеми на настоящето? Не мога, защото не съм преживял събитията, които са ги породили?

Той допи джина си, остави чашата на масата и започна да си драска в мокротото.

— Търсих си друга работа. Търся си друга работа вече шест месеца. Има ли тук някой, дето си няма работа?

Срамота беше тъкмо той да го каже и това ме накара да метна цяла пълна чаша „Бушмил“ в камината.

Хауптман кимна и се обърна към рижата планина зад бара.

— И това, господин Калахан — рече той, — е накратко и надълго и нашироко причината да се намеря във вашето заведение с пистолет, който си купих в един сокак от някакъв младеж с по-голяма коса от тази на Мери. Просто не знаех какво друго да направя.

Той огледа всички ни.

— И излезе, че и това не свърши работа. Значи ми остава едно-единствено нещо. — Той въздъхна тежко и раменете му трепнаха. — Чудя се дали ще видя пак Мери?

Вижте сега, ние, дето ходим при Калахан, сме си една сравнително схватлива тайфица (с някои забележителни изключения) и

никой в стаята не реши, че единственото нещо, останало на Хауптман, е да пусне верижно писмо. В същото време обаче ние сме си и една човеколюбива тайфица, фанатично загрижена за свободата на индивида, така че не можехме да предприемем нито едно от общоприетите неща като например да се опитаме да го разубедим, или да извикаме полиция, или да му вземем мярка за оная риза, дето се състои предимно от ръкави. Да ви кажа правичката, може би един-двама бяха съгласни с него, че друг избор няма. Доста бяхме се потресли от неговата история — само това мога да кажа в наша защита.

Защото просто си седяхме, зяпахме го и се чувствахме безпомощни и тишината се превърна в нещо осезаемо, което туптеше в слепоочията и смъдеше на очите.

И тогава Калахан се прокашля.

— Да бъдеш или не — издекламира той с глас като ловджийски рог. — Туй ли бил въпросът, значи?

Както вече казах, ние сме си схватливички, но ни бе нужна цяла секунда, за да загреем. Когато зацепих, Калахан вече се беше измъкнал иззад бара, беше бутнал една халба и три чаши на пода и се бе увил с една покривка като с тога. Док Уебстър се бе ухилил до уши.

— Чуй бе, дебелоглавецо проклет — издекламира Калахан с надутия, гръмовен глас на некадърен Шекспиров актьор, — много *подостойно* е, мамицата му, да понасяш стрелите на свирепата съдба, отколкото обнажил меч, да се опълчиш срещу море от мъки и в таз битка да ги зачеркнеш всички и да ги оставиш да ти видят сметката. Тцъ, мани я ти тая работа... — Той под бели очи, ръцете му започнаха да разсичат въздуха, зае стойка и заораторства.

Хауптман го гледаше тъпо със зяпнала уста. Док Уебстър се качи на един стол, *прозя* се шумно и също зае стойка.

— Нима си тръгваш? Има още време^[4]... — подхвана той страстно.

Изведнъж Кръчмата на Калахан се превърна в лудница, нещо, каквото би могъл да представлява театърът, ако актьорите се „настройваха“ със същата какофония, с каквато и оркестрите. Всеки изведнъж се превърна в Сянката на Баримор, или поне така си

мислеше, а въздухът се изпълни с възхвали за живота и храбростта, произнасяни в най-пламенен театрален маниер. Извадих от калъфа старата си китара и се присъединих към Еди Бързака, а неколцина гърла подхванаха „Разкарай мъките си“ и изобщо, предполагам, всичките накуп вдигнахме страхотна врява.

— Добре, добре — ревна Калахан след няколко минути пандемониум. — Смятам, че това трябва да е достатъчно, господа. Според мен Оскарът е наш.

Обърна се към Хауптман и пусна покривката на пода.

— Е, преподобни — изръмжа той, — това изпълнение можеш ли го надмина?

Дребничкият свещеник го гледа дълго, а после се засмя. И се смя, смя... Това бе по-друг смях от онзи, предишния: краищата на този смях не бяха разпарцаливени и в него нямаше отчаяние. Това бе плътен, дълбок, идещ от корема смях и вместо да стърже по нервите ни като нож по струна за пиано, той ни топлеше и ни караше да изпитваме гордост и облекчение. Един вид, почит към нашето изпълнение.

— Господа — рече той най-накрая и плесна немощно с ръце. Още се кискаше. — Предавам се. Честно ме надиграхте. Не бих се и опитвал да се меря с подобно представление.

После съвсем изведнъж стана сериозен и ни огледа.

— Аз... аз не знаех, че на света имало хора като вас. Аз... аз вече мисля, че мога да се справя. Ще си намеря някаква работа. Просто... ами... *щом и някой друг знае колко е мъчно, значи всичко е наред.* — Тъгълчетата на устата му се вдигнаха в щастлива усмивка и пресрещнаха засилилия се надолу порой от сълзи. — Благодаря ви, приятели. Благодаря ви.

— На твоите услуги по всяко време — рече му Калахан, и то съвсем сериозно му го каза. А тогава вратата се отвори неизбежно с трясък, извърнахме се и видяхме в рамката ѝ едно черно момче, което дишаше тежко и стискаше в ръка полицейски револвер трийсет и осми калибър.

— Сега ако всички си траят, никой няма да пострада — обяви то с писклив глас и пристъпи вътре.

Калахан като че се изду в раменете, но дори не бе шавнал. Всички бяха замръзнали на местата си и си мислеха, че за втори път тази вечер *си беше редно да го очакваме*. От всички нас само Хауптман отказа да се вцепени в шок, само Хауптман не наведе глава, само Хауптман си спомни.

После всичко стана много бързо, както си и трябваше. Пистолетът на Калахан беше зад бара и извън обсега му, а и двете ръце на Еди Бързака се виждаха. Свещеникът улови погледа на Док Уебстър и те си размениха през стаята многозначителен поглед, който не разбрах.

После Док се прокашля.

— Извинявай, младежо — започна той. Черното хлапе се обърна да му каже да си затваря устата, а зад гърба му Хауптман скочи от стола си и се втурна през стаята с глава напред към камината.

Приземи се по корем, а ръцете му се заораха право в камарата счупени стъкла. Докато се претърколи по гръб, дясната му ръка изскочи, стиснала оная голямата ютия четирийсет и пети калибър, а хлапето тъкмо се извъръщаше да види какъв е целият този шум. Замръзнаха така за дълго време — Хауптман проснат в камината, хлапето до бара... Двете дула се гледаха, без да мигнат, през стаята. После се обади Калахан.

— Ти с трийс'осми калибър ще го раниш, синко, но с четирийс'пети той ще те утрепе.

Хлапето замръзна на място, очите му се застрелкаха из стаята и то се хвърли към вратата със звук — кръстоска между кихавица и ридание. Никой не му попречи.

А после Калахан се обади пак.

— Виждаш ли, Том — рече той нехайно, — моралните проблеми никога не се променят. Само обществените.

Едно ще кажа за момчетата, дето ходят при Калахан: майстори са на сериозните физиономии. Никой не се усмихна дори, докато Калахан пробутваше на ченгетата абсолютния локум как свещеникът бил разоръжил крадеца с револвер, който същия следобед му бил даден от някакъв притеснен млад енориаш. Някои от нас дори се противопоставиха изобщо на намесата на полицията заради принципа

— и аз бях сред тях, но Калахан настоя, че не щял патлаци в кръчмата му, пък и всъщност никой друг не ги щеше.

Но най-горд бях с момчетата, когато полицията поиска описание на крадеца. Никой от нас не се бе и замислял над това, но Док Уебстър веднага се намеси и гласът му на дракон, който си пее под душа, заглуши всички останали.

— Да ви го опишем ли? — избоботи той. — Мамка му, никой не е бил по-лесен за описване! Беше към метър и деветдесет и с гърбав нос, руса коса, сини очи, белег от дясното ухо до брадичката, и освен това еднокрак.

И когато ченгето прилежно си записа всичко това, на никой от нас дори окото му не мигна.

Може би онова хлапе щеше да има и друг шанс.

Том Хауптман обаче не се справи толкова добре, що се отнася до самоувереността. Докато едното от ченгетата говореше по телефона, Разреденото се провикна:

— Хей, Том! Едно нещо не разбирам: тая твоя базука стоя в камината цял час и отгоре, пък тя, камината, си е доста топла, дори и огънят да е загаснал. Как така, по дяволите, нито един патрон не изгърмя?

Свещеникът като че се озадачи.

— Ами че нямам представа. Да не предполагаш, че...

Но второто ченге издаваше звуци, като че го душат, и размахваше пистолета. Най-накрая доби отново дар слово.

— Искате да кажете, че *не сте знаели*?!

Погледнахме го.

Той подхвърли пистолета на Калахан, който лесно го улови с една ръка и изведнъж доби смаян вид. Подхвърли в длан пистолета и челюстта му увисна.

— Тоя пистолет няма пълнител — рече той едва-едва. — Проклетата гад не е заредена.

И Том Хауптман тупна в несвяст.

Когато най-накрая се посъвзехме, Калахан бе решил, че Док и Ноа са шампионите на Лафторник и тъкмо си пиехме поредното безплатно питие с Том Хауптман, на Док му хрумна една идея.

— Ей, Майк — извика той, — не смяташ ли, че такива отракани идиоти като нас биха могли да намерят на наш Том някаква работа тука?

— Ами да ти кажа, Док — почеса се Калахан по врата, — и аз това си мисля от известно време. — Той си запали пура и огледа свещеника с професионално око. — Том, разбираш ли нещо от обслужване на бар?

— Тъбъ?! Ами че, ами че да, разбирам. Работил съм на бар някое и друго лято, преди да вляза в сан.

— Е — провлачи Калахан, — аз по-млад няма да стана. Това, по цял ден и по цяла нощ да я караш така, е много добре за някой на твоите години, ама аз съм погнал петдесетака вече. Ами че миналата седмица, като фраснах един, той после се изправи на крака. Тъкмо си мислех да си намеря почасов помощник, та да отхвърля малко товар. И за мен би било чест Божи човек да налива моята пиячка.

Шокирано мърморене се понесе през бара, както и изрази на благоговение пред честта, възложена на Том Хауптман. Той се огледа — имаше достатъчно разум, за да разбере, че и за нас това значи също толкова, колкото и за Калахан.

— Защо не, по дяволите? — изреваха в един глас Разреденото и Док и свещеникът се разплака.

— Господин Калахан — рече той, — аз ще съм горд да ви помагам да въртите този бар.

В този миг се разнесоха наздравници и около две дузини чаши се срещнаха над запаления наново огън в камината. Наздравниците се вдигаха едновременно, а някъде в дъното на помещението избухна фойерверк. Свещеникът биде вдигнат върху три чифта рамене и ревна най-ужасния и фалшив хор на махленските котаци, дето някога сте чували — който го увери, че наистина е човек весел и свестен.

— Това си заслужава ново питие — постанови Калахан. — Какво да бъде, Том?

— Е — послушно рече свещеникът, — сума ти джин изпих и още не съм във форма. По-добре да пийна просто един конски гъз.

— Преподобни — рече му Калахан дълбоко покрусен, — каквото и да е това, то ще е за наша сметка. Щото никога не съм го чувал.

Навсякъде разговорите се сецнаха посред изречение, докато хората асимилират новината. Последният път, който си спомнях да

затапят Калахан на питие, беше когато някакъв шегаджия с кепе му поиска майка игуменка. Излезе мартини със слива вътре, и Калахан, Бога ми, излезе и купи слива.

Хауптман примига сред предизвиканата от него суматоха и най-сетне успя да заговори:

— Ами... то... такава... то няма да те затрудни особено. Това е просто бира от корени с черешка вътре. — Той млъкна, очевидно притеснен, и продължи нататък, една идея по-плахо. — Нали разбирате, викат му така, защото...

— ЗАЩОТО ВСЕКИ, КОЙТО СИ ПОРЪЧА ПОДОБНО НЕЩО, Е КОНСКИ ГЪЗ! — изреваха заедно с него в хор дванайсет гласа, а от всички страни към него полетяха фъстъци. Томи Янсен метна наполовина пълна халба към камината, а Еди Бързака я улови във въздуха с дясната ръка, докато с лявата свиреше „Ти го каза, не аз“ във „фа“.

Хауптман пое питието си от Калахан и вече го бе поднесъл към устните си, когато забеляза пластмасовата муха със забележително автентичен вид, която Калахан изобретателно бе добавил към рецептата. Експлозията беше впечатляваща. И, кълна ви се, бирата шурна от ушите му.

— Напълно подходящо място човек да намери муха — заяви на висок глас Калахан, а Еди Бързака някак си успя да му подхвърли халбата, без да прекъсва песента. Калахан я улови сръчно и дълго, дълго пи.

— Те това обичам аз да виждам — прокълтя гласът му и той отново захапа пурата в устата си. — *Весела* кръчма!

[1] Марка бърбън. — Б.пр. ↑

[2] Автори на известен доклад за сексуалността на американците. — Б.пр. ↑

[3] Става дума за Джон и Робърт Фицджералд Кенеди. — Б.пр. ↑

[4] Уилям Шекспир, „Ромео и Жулиета“, превод Валери Петров. — Б.пр. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.